

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **C. J. N., S. D., N.**, zastúpeného JUDr. K. B. advokátom v N., proti žalovaným **1/ S. a.s., B.**, zastúpenej JUDr. E. N., advokátkou v B., **2/ E. H.**, bývajúcej v J., **o zaplatenie 13 191 eur (397 412,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 14 C 87/1998, o dovolaní žalovanej 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2008, sp. zn. 2 Co 579/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2008, sp. zn. 2 Co 579/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 28. septembra 2006 č. k. 14 C 87/1998-356 (v poradí druhým) zaviazal žalovanú 2/ zaplatiť žalobcovi 397 413,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 22. marca 1999 do zaplatenia ako aj trovy konania v sume 86 957,-- Sk k rukám právneho zástupcu žalobcu, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie (správne malo byť návrh) voči žalovanej 1/ a vo zvyšku zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej 1/ titulom náhrady trov konania 49 612,-- Sk k rukám jej právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Po zrušení svojho prvého rozsudku zo dňa 6. decembra 2001 č. k. 14 C 87/1998-126, ktorým zaviazal žalovanú 1/ na zaplatenie 397 413,-- Sk s príslušenstvom, v časti istiny 132 471,-- Sk konania zastavil a voči žalovanej 2/ a vo zvyšku návrh zamietol, uznesením Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2003 sp. zn. 12 Co 283/2002, ktorý napadnutý rozsudok na odvolanie navrhovateľa a žalovanej 1/ zrušil a vrátil na ďalšie konanie a odvolanie žalovanej 1/ ako oneskorene podané odmietol, doplnil dokazovanie na vyriešenie otázky predpokladu úspešného uplatnenie bezdôvodného

obohatenia získaného plnením z neplatného právneho úkonu, a na otázku skutočnosti, kto nebytové priestory vo vlastníctve žalobcu užíval a ich užívaním sa na úkor žalobcu obohatil. Mal preukázané, že v žalovanom období od 17. marca 1997 do 17. januára 1998 užívala nebytové priestory iba žalovaná 2/, ktorá však za ich užívanie nezaplatila finančnú čiastku, ktorú by mohol žalobca získať od iného nájomcu, a preto získala majetkový prospech, ktorý je povinná v zmysle § 451 a § 456 Občianskeho zákonníka vydať žalobcovi. V konaní nebolo preukázané, že by predmetné priestory užívala žalovaná 1/ a preto návrh voči nej zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 29. apríla 2008 sp. zn. 2 Co 579/2006 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a konanie zastavil. Rozhodujúc o odvolaní žalobcu, ktorý žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a uložiť žalovanej 1/ zaplatiť spolu so žalovanou 2/ spoločne a nerozdielne žalobcovi sumu 397 413,-- Sk s príslušenstvom a trov konania, mal za to, že nie sú v súlade s § 103 O.s.p. splnené podmienky, za ktorých sa malo konať. Uviedol, že podľa § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. V danej veci súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 6.12.2001 č. k. 14 C 87/98-126 zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobcovi 397 413,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 3. septembra 1998 do zaplatenia a 23 696,-- Sk na náhradu trov konania, konanie v časti istiny vo výške 132 471,-- Sk zastavil, voči žalovanej 2/ a vo zvyšnej časti návrh zamietol a žalovanej 2/ nepriznal náhradu trov konania. Na základe podaného odvolania žalovanej 1/ Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením sp. zn. 12 Co 283/02 zo dňa 22. októbra 2003 odvolanie žalovanej podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. ako oneskorene podané odmietol. Odvolací súd poukázal na to, že prekážku rozsúdenej veci tvorí právoplatné rozhodnutie súdu len v takom rozsahu, v akom sa o predmete konania rozhodlo. Ak rozhodne súd len o časti uplatňovaného nároku, nadobúda len táto časť právoplatnosť. Pretože súd prvého stupňa o nároku žalobcu proti žalovanej 1/ rozhodol rozsudkom zo dňa 6. decembra 2001, proti ktorému podané odvolanie žalovanej 1/ bolo ako oneskorene podané odmietnuté, rozsudok voči žalovanej 1/ nadobudol právoplatnosť a súd prvého stupňa už tento nárok žalobcu voči žalovanej 1/ nemohol vzhľadom na prekážku právoplatného rozhodnutia veci prejednať znova. Súd prvého stupňa i napriek tomu nárok žalobcu voči žalovanej prejednal a rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že návrh žalobcu voči žalovanej 1/ zamietol. Proti výroku rozsudku v napadnutej časti podal i z uvedených dôvodov odvolanie žalobca a odvolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že o návrhu žalobcu voči žalovanej 1/ sa už skôr právoplatne rozhodlo a preto podľa

§ 221 ods. 1 písm. d/ O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. konanie zastavil. Výrok rozsudku zo dňa 28. septembra 2006 v zostávajúcej časti odvolaním napadnutý nebol.

Proti uzneseniu podala dovolanie žalovaná 1/, ktorá ho žiadala zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho dovolania odôvodňovala s poukazom na § 237 písm. d/ O.s.p a § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Vytýkala odvolaciemu súdu, že rozhodol o otázke, ktorá sa už skôr právoplatným uznesením rozhodla a to v uznesení Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. októbra 2003 sp. zn. 12 Co 283/2002, kde odvolací súd svojím výrokom podľa § 155 ods. 1 O.s.p. celý tento rozsudok zrušil, čo uviedol i v jeho odôvodnení a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. Poukázala na to, že v predmetnom uznesení síce odvolací súd jej odvolanie ako oneskorene podané odmietol, avšak rozhodoval o podanom odvolaní žalobcu, ktorý žiadal zaviazať spoločne a nerozdielne obe žalované. Keďže v danom prípade nemohlo ísť o spoločné a nerozdielne obohatenie na strane žalovaných 1/, 2/, správne odvolací súd zrušil na základe odvolania žalobcu celý rozsudok a to i vo vzťahu k žalovanej 1/, ktorá bola ním zviazaná na celé plnenie, a vrátil vec na doplnenie dokazovania na skutočnosť, ktorá zo žalovaných sa bezdôvodne obohatila na úkor žalobcu užívaním priestorov v jeho vlastníctve. To, že odvolanie žalovanej 1/ bolo odmietnuté nespôsobillo následky právoplatnosti výroku vo vzťahu k nej. V tomto smere poukázala na rozsiahlu súdnu judikatúru, ktorá takúto skutočnosť rieši. Namietala nesprávny právny názor odvolacieho súdu, v tom smere, že v danom prípade žiadne právoplatne skončené konanie nepredchádzalo, uznesenie odvolacieho súdu sa odvoláva na vec rozhodnutú v tom istom konaní. Poukázala ďalej na tú skutočnosť, že v dôsledku napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sú v rámci žalobného návrhu na zaplatenie 397 413,-- Sk s príslušenstvom dvaja povinní, ktorý každý zvlášť je povinný samostatne zaplatiť žalobcovi celú žalovanú sumu s príslušenstvom. Návrh však zo strany žalobcu bol podaný na sumu 397 413,-- Sk s príslušenstvom a nakoniec bolo žalobcovi prisúdených, podľa odvolacieho súdu právoplatnými rozhodnutiami celkovo 794 826,-- Sk , t.j. dvakrát viac.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť, keď mal za to, že uznesenie odvolacieho súdu je správne. Uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď prvý-krát rozhodol o povinnosti žalovanej 1/ a druhý-krát o povinnosti žalovanej 2/ a obe tieto rozhodnutia zostali právoplatné. Napadnutým uznesením

odvolací súd nerozhodol o ničom inom iba o tom, že rozsudok prvostupňového súdu z 6. decembra 2001 je právoplatným rozhodnutím voči žalovanej 1/.

Žalovaná 2/ sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a konanie zastavil. Z hľadiska obsahu napadnutého rozhodnutia však ide o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu) odvolacieho súdu je založená na zásade diformity rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvého stupňa. O rozdielnosti rozhodnutí je možné hovoriť vtedy, ak boli okolnosti, ktoré sú významné pre rozhodnutie veci oboma súdmi, posúdené rozdielne a podľa záverov týchto rozhodnutí sa rozdielne konštitujú

alebo deklarujú práva a povinnosti účastníkov konania. Nie je podstatné ako odvolací súd formuloval výrok rozhodnutia, musí ísť o zmenu z hľadiska vecnej stránky, nielen formálnej.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Žalovaná 1/ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a e/ až g/ O.s.p. nenamietala a ich existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Dovolateľka tvrdila, že odvolací súd zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Táto dovolateľkou vytýkaná vada však v dovolacom konaní nebola dôvodne namietaná, nakoľko nie je možné považovať uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. októbra 2003 sp. zn. 12 Co 283/2002, kde odvolací súd svojím výrokom podľa § 155 ods. 1 O.s.p. celý tento rozsudok zrušil, čo uviedol i v jeho odôvodnení a vec vrátil

na ďalšie konanie súdu prvého stupňa za právoplatne rozhodnutie vo veci samej, ktoré by zakladalo namietanú vadu.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak ju odvolateľka nenamieta, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Iné vady, mimo väd uvedených v § 237 O.s.p. sú spôsobilým dovolacím dôvodom len za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uvedenú vadu dovolací súd v konaní nezistil.

Dovolací súd, vychádzajúc z obsahu dovolania mal za to, že dovolateľka ako dovolací dôvod uplatňuje aj ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

V predmetnej veci odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z právneho záveru, v zmysle ktorého nemal súd prvého stupňa rozhodovať vo vzťahu k žalovanej 1/, ktorá bola prvým rozsudkom súdu prvého stupňa zviazané na plnenie žalobcovi, nakoľko odvolací súd vo svojom uznesení zo dňa 22. októbra 2003 sp. zn. 12 Co 283/2002 v prvom výroku, odmietol odvolanie žalovanej 1/ ako oneskorene podané, ktorá okolnosť mala za následok, podľa názoru odvolacieho súdu právoplatnosť napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanej 1/. Tento právny záver odvolacieho súdu je nesprávny.

Rozsah odvolacieho prieskumu je v zásade daný odvolaním (viď § 212 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania). Odvolateľ teda spravídla sám určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie preskúmané odvolacím súdom (či napáda rozhodnutie vo všetkých jeho výrokoch alebo len niektorý z nich alebo len z hľadiska niektorej konkrétnej veci alebo práva). Ak odvolateľ žiada preskúmať len jeden z viacerých výrokov alebo určitý výrok len o niektorej z viacerých vecí (niektorom

z viacerých práv), odvolací súd je rozsahom uplatneným v odvolaní viazaný a odvolaním nenapadnuté výroky nepodrobujú svojmu prieskumu.

V predmetnej veci však na základe podaného odvolania žalobcu a žalovanej 1/ odvolací súd svojím uznesením zo dňa 22. októbra 2003 sp. zn. 12 Co 283/2002, zrušil celý napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil vec v celom rozsahu na ďalšie konanie súdu prvého stupňa, ktorý mal doplniť dokazovanie na mieru zodpovednosti oboch žalovaných, t.j. aj žalovanej 1/. Ako vyplynulo z návrhu uplatneného žalobcom, ako aj obsahu jeho opravných prostriedkov vo veci, domáhal sa zaplata sumy 397 413,-- Sk s príslušenstvom voči oboch žalovaným spoločne a nerozdielne. Preto na základe výroku o odmietnutí odvolania žalovanej 1/ v tomto zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu, nemohla nastať právoplatnosť rozsudku súdu prvého stupňa vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý ju v prvom rozhodnutí zaviazal na plnenie celého uplatneného nároku. Pri nesprávnom výklade ustanovení O.s.p. zo strany odvolacieho súdu v dovolaní napadnutom uznesení (§ 159 ods. 3 O.s.p., § 221 ods. 1 písm. d/ O.s.p.) je potrebné súhlasiť s odvolateľkou aj v tom, že žalobcovi bolo prisúdené dvakrát viac ako žiadal, k čomu sám žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, „že správne bola prvý krát zaviazaná na plnenie žalovaná 1/ a druhý-krát žalovaná 2/“, napriek tomu, že sám uplatňoval v návrhu zaplata len sumy 397 413,-- Sk s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia za užívanie nebytových priestorov.

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že dovolanie žalovanej 1/ bolo opodstatnené, lebo smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorý bol založený na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto toto uznesenie zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pričom právny názor dovolacieho súdu je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. marca 2010

JUDr. Vladimír Magura
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská